

PROGRAMACIÓN DOCENTE DE **CANTO VIII**

CONSERVATORIO SUPERIOR DE MÚSICA DE A CORUÑA

TÍTULO SUPERIOR DE MÚSICA (ENSINANZAS REGULADAS POLO DECRETO 163/2015, DO 29 DE OUTUBRO)

(En base aos posibles escenarios que puideran darse debidos á situación actual e á evolución da pandemia do COVID 19, preséntanse tres posibilidades para afrontar esta disciplina: Presencial, Semipresencial e Non presencial, indicándose na programación nos apartados aos que lle afecta).

1. IDENTIFICACIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN									
DISCIPLINA: CANTO VIII									
ESPECIALIDADE	Interpretación				ITINERARIO			CANTO	
CARÁCTER	Obrigatoria				TIPO DE CLASE			INDIVIDUAL	
DEPARTAMENTO	CANTO				XEFE DE DPTO.			Mª Teresa Bárbara Criado	
CURSOS	1º curso	2º curso		3º curso		4º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	Mª Teresa Bárbara Criado
CUADRIMESTRES	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase semanais:
ECTS/CUAD.								11	Observacións:
DOCENTES:	NOME E APELIDOS				EMAIL/TEL/WEB			TITORÍA	
	Mª Teresa Bárbara Criado				maitetxubarbara@edu.xunta.es			Martes de 14:00 a 15:00	

2. DESCRITOR E COMPETENCIAS	
DESCRITOR:	Coñecemento das posibilidades técnicas do aparato fonador e utilización correcta deste nas interpretacións. Desenvolvemento das capacidades artística, musical e técnica e dun estilo propio baseado no coñecemento dos criterios interpretativos que permitan abordar un repertorio representativo e axeitado segundo as súas calidades vocais.
COÑECEMENTOS PREVIOS:	Os adquiridos nos cuadrimestres anteriores
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS:	A disciplina ten relación directa coas disciplinas propias do terceiro curso, como son Repertorio de Ópera e Zarzuela, e Repertorio do século XX-XXI, Escena Lírica e Concertación; ademais coas disciplinas de conxunto do curso e posteriores, como Música de Cámara e Coro. A disciplina de Canto debe capacitar ao alumno/a no exercicio dunha labor interpretativa de alto nivel de acordo coas características do seu instrumento, tanto no papel solista como formando parte dun conxunto, amosando suficiente coñecemento do seu instrumento e dominando as técnicas de interpretación do mesmo.
COMPETENCIAS TRANSVERSAIS:	T1, T2, T3, T6, T13, T15
COMPETENCIAS XERAIS:	X1 X3 X4 X6 X9 X10 X17 X21 X24
COMPETENCIAS ESPECÍFICAS:	EI1, EI4, EI6, EI7, EI10
<i>*Ver a listaxe e descrición de competencias no Decreto 163/2015, do 29 de outubro</i>	

3. OBXECTIVOS	
Non se considera necesario realizar distincións nos obxectivos, segundo aos diferentes tipo de ensinanzas que se puideran abarcar (Presencial, Mixta, e Non presencial) debido á verxatilidade e adaptabilidade dos obxectivos, que deberán ser abarcados na súa totalidade independentemente do tipo das diferentes modalidades.	
DESCRICIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
Realizar as interpretacións demostrando o suficiente control corporal, cunha correcta respiración e emisión vocal, asimilando asemade actitudes que se deben eliminar por resultar nocivas.	T1, T2, T3, X1, X3, E17, EI1, EI2, EI5
Coñecer as técnicas escénicas que leva a súa actividade profesional	T2, T13, X9, X10, X17, X21, EI2, EI3, EI4, EI5

Desfrutar da experiencia gratificante que pode supoñer o encontro do timbre persoal da voz e cómo se pode mellorar a súa calidade sonora.	T2, T6, T13, X6, X9, X10, EI1, EI2
Exercitarse auditivamente sobre o timbre da propia voz e procura de distintos cores vocais.	T2, T6, T13, X6, X9, X10, EI1, EI2
Responder con control correcto do aire e a afinación na realización de vocalizacións diversas propostas polo profesor/a.	T2, T6, T13, X6, X9, X10, EI1, EI2
Responder correctamente as indicacións feitas polo profesor/a en todos os aspectos técnicos necesarios (legato, utilización dos resoadores, fraseo, conexión do aire ...).	T2, T3, T6, T13, T15, X1, X3, X4, X9, X17, X21, EI2, EI3, EI4
Utilizar as TIC en beneficio do seu estudo, tanto para ampliar coñecementos mediante a escoita de cantantes diversos como para facer gravacións na clase e nas audicións e facer exercicio de autocrítica.	T1, T2, T3, T13, T15, X4, X6, X9, X10, X17, X21, EI4, EI5
Aplicar toda a bagaxe de coñecementos no desenvolvemento da súa vida profesional.	T1, T2, T3, T6, T13, T15, X1, X3, X4, X6, X9, X10, X17, X21, EI1, EI2, EI3, EI4, EI5

4. CONTIDOS

Dado que non é posible plasmar todos os posibles escenarios que en tempo e forma se puideran presentar durante o curso académico, cada situación e caso individual analizarase de forma concreta, adaptándose ao contexto e realidade de cada alumno, buscando o xeito mais doado para as circunstancias individuais do alumnado, dependendo asemade dos medios do que dispón. Así pois, abarcarase todos os contidos da disciplina pero adaptando o medio en como levalos a cabo, mediante as aplicacións dispoñibles na aula virtual, contacto telefónico, envío de traballos, vídeos...

TEMAS	DESCRITOR DE SUBTEMAS	SESIÓNS
1- Recursos de técnica vocal para canto lírico.	A relaxación e respiración Anatomía e fisioloxía aplicada ao canto. Esquema Corporal Vocal Exercicios de vocalización Aplicación técnica na interpretación do repertorio	10
2- A articulación e o fraseo. A dicción	Articulación correcta e dicción expresiva, liña melódica. Estudo de pasaxes das obras a interpretar dentro do seu repertorio Elementos formais do repertorio adecuado á súa voz.	1*
3- A afinación	Habilidades necesarias para realizar unha lectura dunha obra sen necesidade de facer soar a totalidade de elementos que a completan. Exercicios de vocalización específicos Estratexias para saber afinar con precisión.	1*
4- O estilo interpretativo	Análise do texto. Autor. Adecuación vocal á época, xénero e estilo das diferentes obras que o alumno/a deba interpretar. Construción da personaxe	2*
5- Estratexias de aprendizaxe e estudio	Actividades para o estudo individual do alumno: Dominio técnico do instrumento. Métodos de concentración Memoria musical. Preparación para a interpretación en público.	1*
6- As TIC e os seus beneficios no estudio	Utilización de métodos audiovisuais diversos cara ao estudo na casa ou no centro Aplicacións das TIC na clase.	1
*Os contidos 2 ao 5 reflíctense temporalizados nunha sesión, aínda que, polo seu carácter transversal, na práctica serán traballados ao longo de tódalas sesión.		16
TOTAL SESIÓNS:		

5. PLANIFICACIÓN DOCENTE E METODOLOXÍA (PRESENCIAL)

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Actividades introdutorias (Saúdo inicial; posta en común dos coñecementos que posúe o alumno/a ao comezo do curso, e exposición das expectativas que ten cara ao cuadrimestre que comeza).	1		1

Exposición maxistral (Contextualización das obras escollidas para o seu repertorio e puntualizacións técnicas das mesmas.)	1		1
Exposición práctico-teórica (Exposición do traballo do alumno/a na aula)	3		3
Práctica individual (Tempo de estudo individual do alumno, que dedicará á práctica vocal e do repertorio, en clase ou na casa)	16	140	156
Lectura guiada e comentario de fontes (preparación durante a clase do traballo encomendado para a seguinte sesión. Supervisión da información teórica aportada polo alumno/a con respecto á práctica vocal, estilo das obras que deberá interpretar, fonética...)	1	13	14
Pescuda de información (tempo de pescuda de información adicional ao traballo da aula proposto).		85	85
Actividades complementarias (Asistencia a cursos, seminarios, conferencias..., relacionados coa disciplina, interpretacións públicas con fins socio-culturais, solista ou en formacións camerísticas).		60	60
Titorías (atención particular ao alumno/a)		6	6
Actividades de avaliación:			
- Probas Audición de repertorio adecuado á súa voz, no que demostre o suficiente control técnico durante a interpretación do mesmo.	1	1	2
- Revisión de probas	1	1	2
TOTAL HORAS:			330

5. PLANIFICACIÓN DOCENTE E METODOLOXÍA (SEMIPRESENCIAL)

A metodoloxía e planificación docente Semipresencial adaptarase de forma flexible e individualizada dependendo de cada unha das posibles situacións (confinamento de alumnado por enfermidade, por contacto directo con persoas contaxiadas, confinamento de alumnado e profesorado...), adecuando a cantidade de horas que non poidan darse de xeito presencial. Utilizaranse os medios telemáticos, plataformas educativas, Aula virtual do centro, videochamadas, e todos os medios que se consideren oportunos para garantir a atención do alumnado e a continuidade do proceso de ensinanza-aprendizaxe de xeito Semipresencial.

Asemade, no caso de ausencia de profesorado por mor de necesidade de confinamento ao ter sido contacto dalgunha persoa con proba positiva no Covid, habilitarase o xeito de que o alumnado poida asistir ás clases desde a aula destinada a tal fin, nos termos e condicións que o centro teña a determinar.

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Actividades introdutorias (Saúdo inicial; posta en común dos coñecementos que posúe o alumno/a ao comezo do curso, e exposición das expectativas que ten cara ao cuadrimestre que comeza).	1		1
Exposición maxistral (Contextualización das obras escollidas para o seu repertorio e puntualizacións técnicas das mesmas.)	1		1
Exposición práctico-teórica (Exposición do traballo do alumno/a no centro mediante a Aula virtual)	2	1	3
Práctica individual (Tempo de estudo individual do alumno, que dedicará á práctica vocal e do repertorio, en clase ou na casa)	14	142	156
Lectura guiada e comentario de fontes (preparación durante a clase ou na casa do traballo encomendado para a seguinte sesión. Supervisión da información teórica aportada polo alumno/a con respecto á práctica vocal, estilo das obras que deberá interpretar, fonética...)	1	13	14
Pescuda de información (tempo de pescuda de información adicional ao traballo da aula proposto).		85	85
Actividades complementarias (Asistencia a cursos, seminarios, conferencias..., relacionados coa disciplina, interpretacións públicas con fins socio-culturais, solista ou en formacións camerísticas).		60	60
Titorías (atención particular ao alumno/a)		6	6

Actividades de avaliación:			
- Probas Audición de repertorio adecuado á súa voz, no que demostre o suficiente control técnico durante a interpretación do mesmo.	0'5	1'5	2
- Revisión de probas	0'5	1'5	2
TOTAL HORAS:			300

5. PLANIFICACIÓN DOCENTE E METODOLOXÍA (NON PRESENCIAL)

Utilizaranse os medios telemáticos, plataformas educativas, Aula virtual do centro, videochamadas, e todos os medios que se consideren oportunos para garantir a atención do alumnado e a continuidade do proceso de ensinanza-aprendizaxe de xeito Non presencial.

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Actividades introdutorias (Saúdo inicial; posta en común dos coñecementos que posúe o alumno/a ao comezo do curso, e exposición das expectativas que ten cara ao cuadrimestre que comeza).		1	1
Exposición maxistral (Contextualización das obras escollidas para o seu repertorio e puntualizacións técnicas das mesmas.)		1	1
Exposición práctico-teórica (Exposición do traballo do alumno/a de xeito virtual)		3	3
Práctica individual (Tempo de estudo individual do alumno, que dedicará á práctica vocal e do repertorio na casa)		156	156
Lectura guiada e comentario de fontes (preparación na casa do traballo encomendado para a seguinte sesión. Supervisión da información teórica aportada polo alumno/a con respecto á práctica vocal, estilo das obras que deberá interpretar, fonética...)		14	14
Pescuda de información (tempo de pescuda de información adicional ao traballo da aula proposto).		85	85
Actividades complementarias (Asistencia a cursos, seminarios, conferencias..., relacionados coa disciplina, interpretacións públicas con fins socio-culturais, solista ou en formacións camerísticas).		60	60
Tutorías (atención particular ao alumno/a)		6	6
Actividades de avaliación:			
- Probas Audición de repertorio adecuado á súa voz, no que demostre o suficiente control técnico durante a interpretación do mesmo.		2	2
- Revisión de probas		2	2
TOTAL HORAS:			300

6. AVALIACIÓN (PRESENCIAL)

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
6.1. CONVOCATORIA ORDINARIA			
6.1.1 AVALIACIÓN ORDINARIA (CON AVALIACIÓN CONTINUA)			
-Seguimento do rendemento do alumno (Caderno do Profesor)	Asistir ás clases con regularidade e puntualidade. Amosar unha actitude positiva e interese pola disciplina. Aplicar unha correcta hixiene vocal, con hábitos beneficiosos para a súa saúde Realizar eficazmente os exercicios propostos na aula. Demostrar capacidade de resposta na asimilación	Todas a enumeradas para o cuadrimestre	60%

	dos diferentes conceptos técnicos, estilísticos e musicais que se traballarán nas sucesivas clases. Demostrar un control correcto do aire e a afinación na realización de vocalizacións diversas propostas polo profesor/a.		
-Audicións-exames de aula.	Demostrar unha correcta utilización da técnica vocal na interpretación do repertorio Ser quen de cantar cunha correcta afinación, e con control do tempo nas obras a interpretar. Utilizar a pronunciación correcta do texto, a través dunha axeitada articulación. Ser quen de interpretar o repertorio con soltura e seguridade na presenza escénica.	Todas as enumeradas para o cuadrimestre	20%
-Audición pública.	Demostrar unha correcta utilización da técnica vocal na interpretación do repertorio Ser quen de cantar cunha correcta afinación, e con control do tempo nas obras a interpretar. Utilizar a pronunciación correcta do texto, a través dunha axeitada articulación. Ser quen de interpretar o repertorio con soltura e seguridade na presenza escénica	Todas as enumeradas para o cuadrimestre	20%
6.1.2. AVALIACIÓN ORDINARIA (ADIANTO DE CONVOCATORIA-EXAME DECEMBRO)			
Proba práctica coa realización de exercicios diversos de vocalización, así como de fragmentos de repertorio adecuado as súas características vocais, comprobando a boa posta en práctica da técnica vocal (posición, relaxación, respiración e fonación).	Aplicar unha correcta hixiene vocal, con hábitos beneficiosos para a súa saúde. Controlar a respiración e o apoio diafragmático-abdominal para conseguir unha correcta técnica respiratoria. Demostrar un coñecemento e práctica da técnica vocal para lograr unha correcta produción sonora. Demostrar un control correcto do aire e a afinación na realización de vocalizacións diversas propostas polo profesor/a. Amosar coñecemento suficiente dos diferentes rexistros vocais, así como as posibilidades sonoras de cada unha delas. Demostrar unha correcta utilización da técnica vocal na interpretación do repertorio	Todas as enumeradas para o cuadrimestre	100%
6.1.3. AVALIACIÓN ALTERNATIVA (PERDA AVALIACIÓN CONTINUA)			
Máis de tres faltas de asistencia á clase implicarán a perda de avaliación continua, tendo que someterse o alumno/a ao procedemento de avaliación alternativa.			
Proba práctica coa realización de exercicios diversos de vocalización, así como de fragmentos de repertorio adecuado as súas características vocais, comprobando a boa posta en práctica da técnica vocal (posición, relaxación, respiración e fonación).	Aplicar unha correcta hixiene vocal, con hábitos beneficiosos para a súa saúde. Controlar a respiración e o apoio diafragmático-abdominal para conseguir unha correcta técnica respiratoria. Demostrar un coñecemento e práctica da técnica vocal para lograr unha correcta produción sonora. Demostrar un control correcto do aire e a afinación na realización de vocalizacións diversas propostas polo profesor/a. Amosar coñecemento suficiente dos diferentes rexistros vocais, así como as posibilidades sonoras de cada unha delas. Demostrar unha correcta utilización da técnica fonatoria na interpretación do repertorio	Todas as enumeradas para o cuadrimestre	80%
Presentación e defensa dun traballo relacionado coa disciplina	Amosar coñecemento suficiente da disciplina. Expoñer con claridade os conceptos e saber transmitilos de maneira adaptada ás circunstancias. Demostrar control durante a exposición tanto da secuenciación dos contidos como do tempo utilizado para cada un deles.	Todas as enumeradas para o cuadrimestre	20%
6.2. CONVOCATORIA EXTRAORDINARIA			
Proba práctica coa realización de exercicios	Aplicar unha correcta hixiene vocal, con hábitos	Todas as	80%

diversos de vocalización, así como de fragmentos de repertorio adecuado as súas características vocais, comprobando a boa posta en práctica da técnica vocal (posición, relaxación, respiración e fonación).	<p>beneficiosos para a súa saúde.</p> <p>Controlar a respiración e o apoio diafragmático-abdominal para conseguir unha correcta técnica respiratoria.</p> <p>Demostrar un coñecemento e práctica da técnica vocal para lograr unha correcta produción sonora.</p> <p>Demostrar un control correcto do aire e a afinación na realización de vocalizacións diversas propostas polo profesor/a.</p> <p>Amosar coñecemento suficiente dos diferentes rexistros vocais, así como as posibilidades sonoras de cada unha delas.</p> <p>Demostrar unha correcta utilización da técnica vocal na interpretación do repertorio</p>	enumeradas para o cuadrimestre	
Presentación e defensa dun traballo relacionado coa disciplina	<p>Amosar coñecemento suficiente da disciplina.</p> <p>Expoñer con claridade os conceptos e saber transmitilos de maneira adaptada ás circunstancias.</p> <p>Demostrar control durante a exposición tanto da secuenciación dos contidos como do tempo utilizado para cada un deles.</p>	Todas as enumeradas para o cuadrimestre	20%

Para a poder optar á Matrícula de Honra, o alumnado deberá obter cunha cualificación de sobresaínte na disciplina. O/a profesor/a da do/a alumno/a comunicará ao departamento ao do final da semana dos exames. Os/as alumnos/as deberán realizar unha proba deseñada polo departamento a tal fin, cunha convocatoria específica para o mesmo, e que non excederá na súa totalidade dos 30 minutos de duración

6. AVALIACIÓN (SEMI PRESENCIAL)			
<p>A avaliación, ao igual que na ensinanza presencial, será xusta e obxectiva, utilizando ferramentas de avaliación adaptadas as diferentes circunstancias ou escenarios que poidan darse; así pois, empregaranse os medios telemáticos necesarios, a través da aula virtual, e incluso, de ser preciso, cambiando as audicións por gravacións enviadas polo alumnado, ou mediante utilización en directo a través de plataformas virtuais; todo isto, adaptado ás circunstancias particulares de cada alumno/a e aos medios do que dispón.</p>			
FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
6.1. CONVOCATORIA ORDINARIA 6.1.1 AVALIACIÓN ORDINARIA (CON AVALIACIÓN CONTINUA)			
-Seguimento do rendemento do alumno (anotacións durante o desenvolvemento da clase, tanto na aula, como de xeito telemático, a través da Aula virtual)	<p>Asistir ás clases ou contacto na aula virtual, con regularidade e puntualidade.</p> <p>Amosar unha actitude positiva e interese pola disciplina.</p> <p>Aplicar unha correcta hixiene vocal, con hábitos beneficiosos para a súa saúde</p> <p>Realizar eficazmente os exercicios propostos na aula do centro, ou na virtual.</p> <p>Demostrar capacidade de resposta na asimilación dos diferentes conceptos técnicos, estilísticos e musicais que se traballarán nas sucesivas clases.</p> <p>Demostrar un control correcto do aire e a afinación na realización de vocalizacións diversas propostas polo profesor/a.</p>	Todas as enumeradas para o cuadrimestre	80%
-Audicións-exames de aula (realizadas na clase, ou mediante a aula virtual, ou envío de gravación)	<p>Demostrar unha correcta utilización da técnica vocal na interpretación do repertorio</p> <p>Ser quen de cantar cunha correcta afinación, e con control do tempo nas obras a interpretar.</p> <p>Utilizar a pronunciación correcta do texto, a través dunha axeitada articulación.</p> <p>Ser quen de interpretar o repertorio con soltura e seguridade na presenza escénica.</p>	Todas as enumeradas para o cuadrimestre	20%
Presentación e defensa dun traballo relacionado coa disciplina (na clase, ou mediante a aula virtual)	<p>Amosar coñecemento suficiente da disciplina.</p> <p>Expoñer con claridade os conceptos e saber transmitilos de maneira adaptada ás circunstancias.</p> <p>Demostrar control durante a exposición tanto da secuenciación dos contidos como do tempo utilizado para cada un deles.</p>	Todas as enumeradas para o cuadrimestre	20%

6.2. CONVOCATORIA EXTRAORDINARIA			
<p>Proba práctica coa realización de exercicios diversos de vocalización, así como de fragmentos de repertorio adecuado as súas características vocais, comprobando a boa posta en práctica da técnica vocal (posición, relaxación, respiración e fonación).</p>	<p>Aplicar unha correcta hixiene vocal, con hábitos beneficiosos para a súa saúde. Controlar a respiración e o apoio diafragmático-abdominal para conseguir unha correcta técnica respiratoria. Demostrar un coñecemento e práctica da técnica vocal para lograr unha correcta produción sonora. Demostrar un control correcto do aire e a afinación na realización de vocalizacións diversas propostas polo profesor/a. Amosar coñecemento suficiente dos diferentes rexistros vocais, así como as posibilidades sonoras de cada unha delas. Demostrar unha correcta utilización da técnica vocal na interpretación do repertorio</p>	<p>Todas as enumeradas para o cuadrimestre</p>	<p>80%</p>
<p>Presentación e defensa dun traballo relacionado coa disciplina (na clase, ou mediante a aula virtual)</p>	<p>Amosar coñecemento suficiente da disciplina. Expor con claridade os conceptos e saber transmitilos de maneira adaptada ás circunstancias. Demostrar control durante a exposición tanto da secuenciación dos contidos como do tempo utilizado para cada un deles.</p>	<p>Todas as enumeradas para o cuadrimestre</p>	<p>20%</p>

6. AVALIACIÓN (NON PRESENCIAL)			
<p>A avaliación, ao igual que na ensinanza presencial, será xusta e obxectiva, utilizando ferramentas de avaliación adaptadas ás clases non presenciais, mediante telemáticos, Aula virtual, e gravacións e/ou traballos enviados polo alumnado; todo isto, adaptado ás circunstancias particulares de cada alumno/a e aos medios do que dispón.</p>			
FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
6.1. CONVOCATORIA ORDINARIA			
6.1.1 AVALIACIÓN ORDINARIA (CON AVALIACIÓN CONTINUA)			
<p>-Seguimento do rendemento do alumno a través principalmente da Aula virtual</p>	<p>Asistir ás clases na aula virtual con regularidade e puntualidade. Amosar unha actitude positiva e interese pola disciplina. Aplicar unha correcta hixiene vocal, con hábitos beneficiosos para a súa saúde Realizar eficazmente os exercicios propostos. Demostrar capacidade de resposta na asimilación dos diferentes conceptos técnicos, estilísticos e musicais que se traballarán nas sucesivas clases. Demostrar un control correcto do aire e a afinación na realización de vocalizacións diversas propostas polo profesor/a.</p>	<p>Todas as enumeradas para o cuadrimestre</p>	<p>80%</p>
<p>-Audicións-exames na aula virtual, ou entrega de gravacións.</p>	<p>Demostrar unha correcta utilización da técnica vocal na interpretación do repertorio Ser quen de cantar cunha correcta afinación, e con control do tempo nas obras a interpretar. Utilizar a pronunciación correcta do texto, a través dunha axeitada articulación. Ser quen de interpretar o repertorio con soltura e seguridade na presenza escénica.</p>	<p>Todas as enumeradas para o cuadrimestre</p>	<p>20%</p>
6.2. CONVOCATORIA EXTRAORDINARIA			
<p>Proba práctica mediante a Aula virtual consistente</p>	<p>Aplicar unha correcta hixiene vocal, con hábitos</p>	<p>Todas as</p>	<p>80%</p>

na realización de exercicios diversos de vocalización, así como de fragmentos de repertorio adecuado as súas características vocais, comprobando a boa posta en práctica da técnica vocal (posición, relaxación, respiración e fonación).	beneficiosos para a súa saúde. Controlar a respiración e o apoio diafragmático-abdominal para conseguir unha correcta técnica respiratoria. Demostrar un coñecemento e práctica da técnica vocal para lograr unha correcta produción sonora. Demostrar un control correcto do aire e a afinación na realización de vocalizacións diversas propostas polo profesor/a. Amosar coñecemento suficiente dos diferentes rexistros vocais, así como as posibilidades sonoras de cada unha delas. Demostrar unha correcta utilización da técnica vocal na interpretación do repertorio	enumeradas para o cuatrimestre	
Presentación e defensa dun traballo relacionado coa disciplina	Amosar coñecemento suficiente da disciplina. Expor con claridade os conceptos e saber transmitilos de maneira adaptada ás circunstancias. Demostrar control durante a exposición tanto da secuenciación dos contidos como do tempo utilizado para cada un deles.	Todas as enumeradas para o cuatrimestre	20%

7. ALUMNADO CON NECESIDADES EDUCATIVAS ESPECIAIS

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
*	*
No presente curso académico non hai alumnado da especialidade que precise pautas por necesidades educativas especiais.	

8. BIBLIOGRAFÍA, MATERIAIS E DOCUMENTOS

Allió, Miriam: *Los espacios de la voz*. Edit. Clivis
 Allió: *Reflexiones sobre la voz*. Edit. Casa Beethoven
 Bustos, Inés: *La voz*. Edit. Paidotribo
 Concone: *15 vocalizzi*. Edit. Ricordi
 De Mena, Ana: *Educación de la voz. Principios fundamentales de ortofonía*. Edit. Aljibe
 Ferrer: *Teoría y práctica del canto, El camino de una voz*. Edit. Herder
 Jackson Menaldi, Cristina: *La voz normal*. Edit. Médica hispanoamericana
 Lehmann, Lilli: *How to sing*. Edit. Dover
 Mansion: *Estudio del canto*. Edit. Ricordi americana
 Perelló-Montserrat Caballé: *Canto-Dicción*. Editorial Científico-médica. Barcelona, 1982
 Quiñones, Carmen: *Programa para la prevención y el cuidado de la voz*. Edit. Praxis
 Regidor, Ramón: *La clasificación de la voz*. Real Musical
 Regidor, Ramón: *Temas del canto. El aparato de fonación*. Real Musical. Madrid, 1975
 Ricci: *Variazioni-cadenze tradizionii*. Edit. Ricordi
 Ristad: *La música en la mente*. Edit. Cuatro vientos
 Turina: *Vocalizaciones*. Edit. Unión musical española